

Οι κήρυκες τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τρώων σταματοῦν τὴ μονομαχία Αἰάντος καὶ Ἔκτορος.

(Ἔργον τοῦ Φλάμιαν).

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ABEL HERMANT

Ο ΘΥΡΥΛΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΖΟΒΑΝΝΙ ΑΠΟ ΤΟ ΒΕΣΠΙΝΙΑΝΟ

Ἄν καὶ ὁ συνοικισμὸς τοῦ Βεσπινιάνου ἦταν τόσο ἀσημαντός, ζούσαν ἐκεῖ, στὰ παλὰ τὰ χρόνια, μερικὲς οἰκογένειες, πολλὲς πλούσιες. Μιά ἀπ' αὐτὲς λοιπὸν εἶχε ἕνα παλληκάρι ποὺ ἔδινε τὶς πὺ λάμπρες ἐλπίδες καὶ προκαλοῦσε τὸ θαυμασμὸ ὅλων.

Ὁ Τζοβάννι — ἔτσι τὸν ἔλεγαν — ἦταν τόσο ὁμορφος καὶ τόσο καλοκαλιωμένος, ὥστε καὶ οἱ μεγαλειότεροι καλλιτέχνες δὲν εἶχαν φαντασθεῖ ποτὲ ἔφηβο μὲ τόσο γοητευτικὰς γραμμὲς καὶ μὲ τόσο συναρπαστικὴ ἔκφραση. Τὰ μάτια του εἶχαν χρομία χλωμῆς βιολετῆς καὶ τὸ βλέμμα του θύμιζε ὄνειρεμένα ἀρώματα.

Μὰ δὲν τὸν θαύμαζαν μόνο γι' αὐτὴ τὴ φθαρτὴ καὶ πρόσκαιρη ὁμορφιά του. Ἦταν τόσο καλὸς, τόσο πνευματικὸς, ποὺ κανεὶς ποτὲ δὲν θημιόταν νὰ τὸν εἶχε παρακαλέσει γιὰ κάτι τοῦ κάκου. Σκοπούζε πάντα πρόθυμα τὰ δάκρυα ἐκείνων ποὺ ἔλαιγαν καὶ ὄταν ἀκόμα δὲν τοὺς ἤξερε καθόλου.

Μὰ οὔτε καὶ γιὰ τὴν καλοσύνη του καὶ γιὰ τὴν ἀπέραντη εὐστολαχία του εἶχε γίνει ἐνδόξος στὸ Βεσπινιάνο καὶ σ' αὐτὴ ἀκόμα τὴ Φλωρεντία.

Ὅλη αὐτὴ τὴ δόξα τὴν εἶχε ἀποχτήσει, γιατί εἶχε κατορθώσει νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πνεῦμα του πάνω ἀπ' τ' ἀνθρώπινα. Ὁ προσωρινὸς αὐτὸς κόσμος δὲν ἐνδιέφερε τὴ μεγάλη ψυχὴ τοῦ Τζοβάννι, ποὺ εἶχε ἀπελευθερωθεῖ ἀπ' τὸ βῆρος τοῦ σώματός της, πρὶν νὰ τὸ κἀνὸ ὁ λυρωτὸς θάνατος. Δὲν νοιαζόταν γιὰ τὸν ἔρωτα, ὁ ὁποῖος ὥστόσο δὲν ἀπαγορεύεται καθόλου σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία. Δὲν νοιαζόταν γιὰ τὴ φιλία, ποὺ ἀποτελεῖ τὴ μεγαλειότερη χαρὰ καὶ ἀπόλαυσι τῶν νέων. Ἄν οἱ συγγενεῖς του δὲν ἀνησχοῦσαν καὶ δὲν τὸν ἐβάδαν σχεδὸν διὰ τῆς βίας νὰ τρώῃ καὶ νὰ πίνῃ, χωρὶς ἄλλο ὁ Τζοβάννι ἀπ' τὸ Βεσπινιάνο, θὰ ἔσχιτοσε νὰ φάῃ καὶ νὰ πῇ, γιατί μονάχα τὰ αἰδῶνα πράγματα τὸν ἐνδιέφεραν.

Ἐπειδὴ ἤθελε νὰ γίνῃ μοναχὸς, ὁ πατέρας του τὸν ἔστειλε νὰ σπουδάσῃ θεολογία στὸ περίφημο Πανεπιστήμιον τῆς Πάδουας. Ἐκεῖ καὶ οἱ συμφοιτηταὶ του καὶ οἱ καθηγηταὶ του τὸν δέχτηκαν μὲ τὸν ἴδιον σεβασμὸ καὶ μόνο ἕνας ἀπ' αὐτοὺς δειχτήκε κάπως ἐπιφυλακτικὸς ἀπέναντί του. Ἦταν ἕνας ἄνθρωπος τρομερὰ ἀσχημὸς καὶ ἀπογορευτικὸς, ὀνομαζόμενος Ρενὸ ντὲ Μπρέτσια, ὁ ὁποῖος εἶχε γεμάτο κρεατοπιλὲς τὸ πρόσωπό του καὶ ὁ ὁποῖος ντυνόταν κομμικὰ, φορῶντας, σὲ κάθε

ἐποχὴ τοῦ χρόνου, μιὰ βαρεῖα γούνα. Ἦταν καὶ αὐτὸς πολὺ σοφὸς καὶ θὰ μπορούσε, σὰν τὸ Τζοβάννι, ν' ἀπολαμβάνῃ, ζωντανὸς ἀκόμα, τὸν Παράδεισο. Ἐκείνος ὅμως ζοῦσε σὰν τὸν πρῶτον τυχόντα, δὲν περιφρονοῦσε καθόλου τὶς κοινὲς ἀπολαύσεις καὶ δὲν φοιροῦσαν ζηλοτῆτα ἀπὸ τὶς μικρὲς ἔνοιες καὶ ἀβλιότητες τῆς ζωῆς. Ἐλεγε μάλιστα πὸς τὸ Θεὸ μονάχα ἀπ' τὸ εἰλικρινὲς ἔργο του τὸν ἔξορισε καὶ γι' αὐτὸ ἔδινε μεγαλειότερη σημασία σ' ἕνα αἰσθημα ἀνθρώπινο, παρὰ σὲ μιὰ ἀρετὴ ὑπεράνθρωπη. Ἰσχυρίζοταν πὸς ὁ σκοπὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἦταν νὰ γίνωιν οἱ ἄνθρωποι ἄγγελοι, παρὰ νὰ μείνωιν οἱ ἄγγελοι ἄγγελοι καὶ οἱ ἄνθρωποι ἄνθρωποι, καὶ δὲν ἐθαύμαζε καθόλου τὸν Τζοβάννι ἀπ' τὸ Βεσπινιάνο, ποὺ ἐνῶ ἦταν ἄνθρωπος, παρουσιάζοταν γιὰ ἄγγελος.

Ὁ Τζοβάννι ἔδωσε τότε ἕνα ἡμιῶ παραδειγμα ταπεινοφροσύνης. Γιατί, ἀντὶ νὰ δυσαρεστηθῇ ἐναντίον τοῦ δασκάλου του αὐτοῦ, ποὺ ἦταν ὁ μόνος, ὁ ὁποῖος δὲν τὸν θαύμαζε, ἔδειχνε σ' αὐτὸν ἕνα σεβασμὸ καὶ μιὰ ἐμπιστοσύνη ἔσχιροστή. Ἄκουγε καὶ συγκρατοῦσε τὰ παραμικρὰ λόγια τοῦ Ρενὸ καὶ ἔπειτα τὰ μελετοῦσε μέσα στὴ μοναξιά του. Ἐνα βράδι μάλιστα δὲν μπόρεσε νὰ κοιμηθῇ καθόλου, γιατί ὁ γέρος δάσκαλος εἶχε πει : «δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ κανονίσῃ μόνος του τὴ μοῖρα του. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεφύγῃ κανεὶς ἀπ' τὶς πλεονεξίες της...».

Λοιπὸν, ἔπειτ' ἀπὸ λίγες μέρες, τὰ λόγια αὐτὰ ἐπαλήθευσαν...

Ὁ Τζοβάννι περπατοῦσε συχνὰ κάτω ἀπ' τὶς στοῖες ποὺ βρισκονται στὸς δρόμους τῆς Πάδουας καὶ ποὺ τὴν κάνοιν νὰ μοιάζῃ μ' ἕνα μεγάλο μοναστήρι. Ἐκανε πάντοτε τὸν περιπάτο του μόνος, ἄλλοτε διαβάζοντας σ' ἕνα βιβλίον καὶ ἄλλοτε βυθισμένος σὲ σκέψεις. Τὰ ἀντικείμενα ποὺ ὑπῆρχαν γύρω του δὲν τὸν ἀπαγοῦσαν καθόλου, γιατί δὲν τὰ ἐβλεπε καὶ μπορούσαν νὰ ἴρωθωιν στὸ δρόμο του ὀλόκληρα μέγαλα, χωρὶς ν' ἀντιληφθῇ οὔτε πότε ἔσχιζαν τὰ θεμιλά του, οὔτε πότε χριστήκαν καὶ τελειώσαν. Μὰ τὰ χλωμά του μάτια ἦσαν ἔτσι πὸ ὀμορφὰ ἀκόμα, γιατί χανόντουσαν σὲ ὑπερόμορες ἐνατενίσεις.

Μιά μέρα, καθὸς ἔκανε τὸ συνηθισμὸ του περιπάτο, ταράχτηκε ἔξαφνα ἀπ' τὴ συναίσθησι, ὅτι κάποιον πλάσμα εἶχε σταθεῖ κοντά του καὶ τὸν κῦτταζε. Χαμήλωσε τότε τὰ μάτια του καὶ εἶδε μιὰ νέα κόρη

της Πάδουας, ονομαζομένη Ροζαλία, η οποία τον κτύπησε με θανάσιμο. Μά μόλις έφραξε τα βλέμματά του επάνω της, μόλις εκείνη είδε τα μάτια του, που ήσαν πού θιωρρα άπ' όλο το άλλο του σώμα, ο θανάσιμος της γίνηκε να πέφτει άγίατη. Κι' έτσι ο Τζοβάννι έγινε μέσα σε διάστημα λιγότερο της στιγμής, πού αναγκάσθησε στη ζωή αυτής της κόρης κι' από τόν ίδιο άέρα πού άνάνησε.

Έπειτα από λίγες μέρες, ο Τζοβάννι έμαθε, ότι η Ροζαλία είχε προσβληθεί από ένα θανάσιμο μαρμαζού. Οι γιατροί την έγκατέλειψαν κι' οι παλάδες είχαν πάει να την έξημολογήσουν και να τη μεταλάβουν για στερνή φορά. Μά εκείνη άρνήθηκε να δεχτεί τη συνδρομή της έγκαλήσας κι' αντί να προσεύχεται για τη σωτηρία της ψυχής της, δέν έκανε άλλο, παρά να επαναλαμβάνη τό όνομα του πλουγατημένου της.

Ο Τζοβάννι, μαθωντάς τα αυτά, δέν συγχανήθηκε, αλλά ξεφινάστηκε, γιατί είχε έμπευσει ένα τέτοιο πάθος. Όσοσο, μά τύψος γένηθηκε μέσα του. Δέν τόν έννοιαζε βέβαια, γιατί θα πέθανε έξ άνω του μισ' ένα κι' θιωρρη κοπέλλα — αυτό δέν ήταν τίποτε — αλλά γιατί μά ψυχή θα χανόταν. Αυτό τόν έτάραξε τόσο πολύ, ώστε, μίν έχοντας πειά έμπιστοσύνη στα ίδια του τά φώτα, συμβούλεύτεκε τό δάσκαλό του Ρενού ντε Μπρότσα.

Ο γέρο σοφός είχε τη λεπτότητα να μη δείξη καμιά χαρά, γιατί η προφητεία του είχε πραγματοποιηθεί τόσο γρήγορα. Δέχτηκε μάλιστα τό Τζοβάννι με περισσότερη καλωσύνη από άλλους, δέν τού άπηθήνε καμιά άπ' τις συνηθισμένες του εironίες και δείχτηκε πατριζός απέναντί του. Καί αντίθετα πρós τη συνήθειά του πού ήταν ν' άμφιβάλλη για τά πάντα, τόν έβεβαίωσε πός σ' αυτή την περίπτωση τό καθήκον του ήταν ένα: να σώσει με κάθε θυσία, αυτή τη ζωή κι' αυτή την ψυχή. Έπρεπε να θυσιάση γι' αυτή τά όνειρα πού έτρεφε, να έγκαταλείψη τόν κόσμο, με την πεποίθηση, ότι η θυσία του αυτή θα άρεσε περισσότερο στο Θεό.

Ο Τζοβάννι κατάλαβε πός ο δάσκαλός του είχε δικήν. Λυτήθηκε βέβαια γι' αυτό, μά δέν έδίστασε ούτε στιγμή, γιατί τό πράγμα ήταν έπειγον. Έτρεξε λοιπόν άμέσως στο σπίτι της Ροζαλίας πού ξεφυγόσσε.

Τό αποτέλεσμα της επεμβάσεως του ήταν σχεδόν θαυματουργό. Η έτοιμοθάνητη, μόλις τόν είδε, άνασχεώθηκε στο κρεβάτι της και τού χαμογέλασε σαν ένα παιδάκι πού χιτώνει. Ο Τζοβάννι κάλεσε τότε έναν παπά πού βρισκόταν εκεί για να τη μεταλάβη, να εύλογήση βιαστικά τούς άραβιδώνες τούς.

Μπρωστά λοιπόν στην οικογένεια της νέας και στους ύπηρέτες της, ο Τζοβάννι κι' η Ροζαλία άντάλλαξαν τό φίλημα της μνηστειάς τους στα χείλη. Κι' όλοι οι μάρτυρες άνασχεώτησαν από χαρά, γιατί τά χείλη ενός νέου άγνωστου και παρθένου, άγγιζαν για πρώτη φορά τά χείλη μιας νέας, επίσης άγνωτης και παρθένου.

Ο γάμος έορτάστηκε με μεγαλοπρέπεια στη μητρόπολι τού Άγιου Άντωνίου και μετά την τελετή, οι δυο σύζυγοι, ντυμένοι στα λευκά, πήγαν κι' έγκαταπαθήσαν σε μία μικρή έξοχική έπαυση, πού είχαν οι γονείς της νέας έξω άπ' την πόλι.

Κατά τις πρώτες ημέρες, η Ροζαλία φαινόταν σαν να ξεναγενηνίεται. Είχε πάρει πάλι όλα τά όφρατα της χρώματα και τη ζωηρότητα της. Κτύπησε τό Τζοβάννι και δάσκαλα πλάμυριζαν τά μάτια της, ενώ στα χείλη της άνθιζε ένα οδύριο γέλιο. Τόν έπαιωνε κι' έκωναν τόν περιπατό τους, κρατώντας τον άπ' τό χέρι. Σίναζε λουλούδια άπ' τις όχθες τών ριναίων, προσάντων μενεξέδες, και τού τά έδινε, λέγοντάς του :

— Άν θέλεις να γνωρίσης τό χρώμα τών ματιών σου, κτύπαξε τά μικρά αυτά λουλούδια. Είναι δικα και γι' αυτό τά αγαπάω τόσο. — Να... της άπαντούσε ο σύζυγός της άρηρημένα, γιατί την ίδια στιγμή συλλογίζονταν τό μυστήριο της Άγίας Τριάδος.

Η ευτυχία της Ροζαλίας όμως ήταν τόση, ώστε στην αρχή δέν έδινε καμιά σημασία ούτε στην ψυχρότητα του, ούτε στην άφηρημά του. Μά σιγά—σιγά, η μελαγχολία αυτού πού αγαπούσε τόσο, μεταδόθηκε και σ' αυτή κι' έπαρε πειά να μιλών και να γελών. Έχασε την ήγεια της και τά όφρατα της χρώματα, τόσο σύντομα, όσο σύντομα έπίσης τά είχε άποχτήσει. Δέν σίναζε πειά μενεξέδες για να τούς προσφέρει στο Τζοβάννι, από φόβο μήπως τόν ένοχλήσει. Μά ούτε και τού παραπονιόταν, γιατί δέν μπορούσε να ξεχώση τί χρωστούσε σ' αυτόν. Τού έλεε μονάχα μία μέρα, για να τόν προσέδοποιήσει, έπειδή αυτός δέν άντιλαμβάνονταν τίποτε :

— Τζοβάννι, μού φαίνεται πός ξεναρχίζω να πεθαίνω....

Τότε ο Τζοβάννι είδε

καθαρά και τρώμαξε. Μά δέν βρήκε τίποτε άλλο καλύτερο να κάνει, παρά να πάη στην Πάδουα και να συμβουλευθεί πάλι τό δάσκαλό του Άρνό.

— Ποιός είνε οι καρποί της θυσίας μου ; τού έλεε με πάρα. Έβγαλα τη ζωή μου άπ' τό δρόμο της, προσέφερα σε μία γυναίκα την άγνόητά μου πού την προόριζα για τό Θεό και να πού τώρα ή σύζυγός μου σβένει και μαραινεται και θα πεθάνη σε λίγο.

— Πεθαίνει, τού άπάντησε ο Ρενού, γιατί σ' αγαπάει και δέν την αγαπάς.

— Τι μπορώ να κάνω ; φώναξε ο Τζοβάννι. Της έδωσα δε τι μπορούσα να της δώσω από τόν έαντό μου. Μά πούος είνε κύριος τών άποθημάτων του; Ποιός μπορεί ν' αγαπήη ή όχι, σύμφωνα με τη θέληση ; Γι' αυτό δέν είμαι καθόλου υπεύθυνος, άν δέν την αγαπάω.

— Αυτό είνε σωστό, άπάντησε ο Ρενού, σύμφωνα με τη λογική. Μά πρόσχε όμως μήπως τά λόγια σου αυτά, τά τόσο σωστά και λογικά, άποτελέσουν μία μέρα την καταδίκη σου....

— Πώς είνε δυνατόν να γίνη αυτό ; ρώτησε ο Τζοβάννι ξεφρασμένος, μά με μία ταπεινότητα τόσο ειλακρινή, ώστε ο γέροος δάσκαλός του τόν λυτήθηκε.

— Άν δέν μπορείς να την αγαπήσης, τού άπάντησε, αυτό συμβαίνει γιατί η αγαθή βρίσκεται μέσα στα χείρια τού Θεού. Ίατέωσέ τον να σου την δώση. Μά έσύ δέν προσεύχουσαι παρά για να τόν ειλαριστήσης, έπειδή σ' έκανε διαφορετικό από τούς άλλους ανθρώπους.

Ο Ζάν Ξαναγίριος στην έπαύση του θλιμμένος, μά κάπως άνακουφισμένος. Σ' όλο τό δρόμο δέν έκανε άλλο, παρά να προσεύχεται και να λέη : «Θεέ μου, κάνε με να την αγαπήσω».

Η νύχτα είχε έλαθεί πειά και περπατούσε μέσα στο σκοτάδι. Σιγά—σιγά άρχισε να νουϊθή ένα αίσθημα άόριστο και γλυκό. Αυτό τόν γέμισε έλλειψη κι' έλεγε : «Ίσως μόλις την Ξαναϊόδο, η καρδιά μου την αγαπήσει Ξαφναικά».

Φτάνοντας στο σπίτι του, ξεφραστηκε, γιατί δέν είδε κανένα φώς στα παράθυρά του. Μπήρε μέσα και βρήκε τις κάμαρες άδειες. Ένοιωσε μία μεγάλη άνησυχία, μά αυτή η άνησυχία άσχετως έφερε και κάποια χαρά. «Ίσως — έλεγε άπλορά — άρχίζω να την αγαπάω, αφού άνησυχώ τόσο, γιατί δέν την βρισκόμω στο σπίτι».

Άφου δίστασε όλο τό σπίτι, χωρίς να τη βοη, κατέβηκε κάτω στον κήπο. Έν' άνάλαφο άγέρι τού χάζιωσε τό πρόσωπο, φέρνοντάς του όλες τις ευωδιές της άνοιξως.

Είχε σχεδόν μεθύσει άπ' αυτές, όταν σ' ένα μικρό γειτονικό δάσος, στην όχθη μιας πηγής, άνακάλυψε τέλος τη Ροζαλία. Είχε γονατίσει εκεί για να προσευχηθή κι' είχε πειάνει σιγά—σιγά. Τά μάτια της ήσαν ακόμα άνοιχτά, δέν είχαν χάσει την έκφρασή τους κι' ο Τζοβάννι, βλέποντας τά όφρατα πεποιημένα αυτά μάτια, έννοιωσε τέλος την αγαπή, όπως τά μάτια τά δικά του είχαν έμπνεύσει άλλους τόν έρωτα στη Ροζαλία.

Ο Θεός είχε εισακούσει τις προσευχές του. Πήρε τό ανάλαφο σώμα της πεποιημένης στην άγκαλιά του, τό μετέφερε στο νικηκό τώο κρεβάτι κι' έμεινε εκεί όλη τη νύχτα, κυττάζοντάς το έρωτικά. Τό άλλο πρωί ήσαν οι νεκροθάφτες και τό πήραν για να τό θάψουν...

Ο θρύλος λέει, ότι έπειτα άπ' αυτή τη σκληρή δοκιμασία, ο Τζοβάννι, μολοντί ήταν ελεύθερος, δέν έγινε μοναχός. Ούτε και ξεναπαντηρέθηκε όμως, από σεβασμό πρós τη μνήμη της Ροζαλίας. Μά έπειδή ήταν πολύ σοφός, πολλές γυναίκες τόν αγαπήσαν. Τότε κι' αυτός τις αγαπήσε όλες, ακολουθώντας τό παράδειγμα της Μαρίας της Αιγυπτίας, η οποία ήταν τόσο λίγο περήφανη για την άγνότητά της, ώστε χάρισε κάποτε τό κορμί της σ' ένα βαρκάρη ως αντίτιμο για να την περάση στην άλλη όχθη τού Νείλου....

ABEL HERMANT

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

— Η χρονική διάρκεια κάθε ανθρώπινης γενεάς φτάνει τά 33 χρόνια. — Ο αριθμός τών άνδρών και τών γυναικών σ' όλο τόν κόσμο είνε σχεδόν ίσος. Σε 40 παιδιά πού γεννιούνται, τά 21 είνε άρσενικά. Και σε 40 όμως παιδιά πού πεθαίνουν κατά την πρώτη τους ήλικία, πάλι τά 21 είνε άρσενικά. — Κάθε χρόνο πεθαίνουν σ' όλη τη γη 33.333.333 άνθρωποι. Η απόλυτα όμως αυτή συμμηφρίζεται με τις γενήσεις, τών οποίων ο αριθμός ύπερβαίνει τόν αριθμό τών θανάτων κατά 1)20 περίου.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Η δραματική ύψιφωνος δις Νέλλη Πλοϋτη, η οποία την Τρίτην 16 Νοεμβρίου διδεν την συναυλιάν της εις τό θέατρον «Κεντρικόν» με έκλεκτόν πρόγραμμα

